

У статті розглядається проблема комунікативної активності дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. Розглядається поняття «комунікативної активності» в нормі, її значення для загально-мовленнєвого розвитку дитини. Науково обґрунтована актуальність дослідження особливостей комунікативної активності дітей зазначеної категорії. Подана розроблена авторська методика обстеження комунікативних можливостей дітей, спрямована на виявлення стану сформованості комунікативної активності дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. Методика складається з трьох етапів, які включають спостереження за комунікативною поведінкою дітей, виконання діагностичних завдань дітьми, анкетування батьків. Розроблені оцінні критерії та рівні виконання завдань методики. Подані дані кількісного та якісного аналізу результатів дослідження, узагальнені та висвітлені особливості комунікативної активності дітей дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. Відмічено, що такі діти з характеризуються затримкою комунікативного розвитку, проявами різного ступеню тяжкості комунікативними бар'єрами, що зумовлено станом мовленнєвого недорозвинення та низкою психологічних чинників.

Ключові слова: труднощі у спілкуванні, мовленнєва активність, загальне недорозвинення мовлення, методика дослідження, діти старшого дошкільного віку.

Базыма Н. В., Великая С. П. Методика обследования коммуникативной активности детей дошкольного возраста с общим недоразвитием речи

В статье рассматривается проблема коммуникативной активности детей дошкольного возраста с общим недоразвитием речи. Рассматривается понятие «коммуникативной активности» в норме, ее значение для обще-речевого развития ребенка. Научно обоснована актуальность исследования особенностей коммуникативной активности детей упомянутой категории. Предоставлена разработанная авторская методика обследования коммуникативных возможностей детей, направленная на определение состояния сформированности речевой активности детей дошкольного возраста с общим недоразвитием речи. Методика исследования состоит из трех этапов, которые включают наблюдение за коммуникативным поведением детей, анкетирование родителей, выполнение диагностических заданий детьми. Разработаны оценочные критерии и уровни выполнения заданий методики. Предоставлены данные количественного и качественного анализа результатов проведенного исследования, обобщены и определены особенности коммуникативной активности детей дошкольного возраста с общим недоразвитием речи. Отмечено, что такие дети характеризуются задержкой коммуникативного развития, проявлениями разной степени тяжести коммуникативных барьеров, что обусловлено речевым недоразвитием и рядом психологических факторов.

Ключевые слова: трудности в общении, речевая активность, общее недоразвитие речи, методика исследования, дети старшего дошкольного возраста.

Bazyma N. V., Velyka S. P. Methods of investigation of the communicative activity of children of preschool age children with general speech underdevelopment

The problem of communicative activity of preschool age children with general speech underdevelopment is considered in the article. It is defined the concept of communicative activity in the normal development and her significance for the speech development of children. The urgency of research of the features of communicative activity of children this category is scientific substantiated. It is represented author's methods of investigation of the communicative skills of children of preschool age children with general speech underdevelopment. Methods consist of three stages, which include the observation after communicative behavior of children, execution of diagnostic tasks, questionnaire of parents. Evaluative criteria and levels of execution of tasks of methods are defined. Data of quantitative and qualitative analysis of results of investigation are represented; the features of communicative activity of preschool age children with general speech underdevelopment are generalized. Observed that preschool age children with general speech underdevelopment have delay of communicative development, varying severity communicative barriers, because of speech underdevelopment and psychological factors.

Keywords: communicative difficulties, speech activity, general speech underdevelopment, methods of investigation, advanced preschool age children.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2016 р.

Статтю прийнято до друку 23.03.2016 р.

Рецензент: д. пед. н., проф. Шеремет М. К.

УДК 56376-053.4-056.264

РОЗВИТОК ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИХ ПЕРЕДУМОВ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ

Брушневська І.М., brush-ira@yandex.ru

Мовленнєва діяльність здійснює домінуючий вплив на формування у дітей дошкільного віку багатьох соціально значимих функцій, зокрема комунікативної, регулятивної, плануючої, контролюючої. Мовленням опосередковані різні види діяльності дитини як

на ранніх етапах розвитку, так і на більш пізніх. Тому на сучасному етапі розвитку дошкільної логопедії особливої ваги набувають питання використання нових підходів до корекції і попередження порушень мовлення з урахуванням новітніх наукових даних про

психолінгвістичну структуру мовленнєвої діяльності, її психологічні механізми.

Проблема розвитку ритму та його формування у дітей не є новою і була предметом вивчення науковців Г. Волкової, І. Ліфіц, Н. Мікляєвої, О. Полозової, Ю. Родіонової, В. Холмовської, К. Тарасової, Н. Ричкової, Є. Соботович. Наукові дослідження вказують на важливість ритмічних здібностей, до яких відносять сприймання ритму, його відчуття або переживання, запам'ятовування і відтворення [2, с.12]. Надалі вони реалізуються у різних видах діяльності дитини, оскільки їм властиві темпова та ритмічна організації.

Актуальність вивчення даного питання визначається пріоритетністю ролі ритмічних здібностей як ранніх психолінгвістичних передумов формування мовлення дитини. Практика впровадження системи роботи з формування ритмічних здібностей у структуру корекційно-відновлювальної роботи з дошкільниками-логопатами дала можливість спрогнозувати, що стимуляція ритмічних здібностей у зазначеної категорії дітей позитивно позначиться на розвитку сприйняття ритміко-мелодійного малюнку, ритмічності та темпової організації мовлення.

Основною метою статті є з'ясування впливу логоритміки на розвиток ритмічних здібностей як психолінгвістичних передумов мовлення. Об'єктом дослідження стали відчуття темпу і ритму у дітей з різними порушеннями мовлення.

На основі проведеного теоретичного аналізу нами з'ясовано, що у сучасній логопедії дослідженнями науковців Л. Бартеневої, Е. Данілавичюте, К. Карлепп, Р. Лалаєвої, Ю. Рібцун, Н. Серебрякової, Є. Соботович, В. Тищенко та інших започатковано психолінгвістичний підхід, спрямований на попередження і корекцію порушень шляхом формування незасвоєних мовних структур через розвиток психологічних механізмів, що формують і забезпечують ці структури. Відповідно до психолінгвістичних даних, елементарне розуміння мовлення формується у дитини досить рано – у віці 8 місяців [3, с.15]. Воно ґрунтується на сприйманні, виділенні, запам'ятовуванні і наступному впізнаванні окремих ритміко-інтонаційних структур. Подальше оволодіння практичними

мовленнєвими знаннями відбувається у процесі формування у дитини різних знакових операцій, серед яких важливими є розчленовування мовного потоку за ритміко-інтонаційним малюнком та упізнавання окремих ритмічних структур.

Таким чином, ритмічні здібності визначаються як одна із ранніх психолінгвістичних передумов формування мовлення.

У сучасній науково-педагогічній літературі ритм визначають з позицій психології і педагогіки. В психологічному аспекті під ритмом мають на увазі метроритм – сприйняття і виділення акцентів. З педагогічної точки зору, відчуття ритму – це сприйняття і відтворення часових відношень у мовленні, тобто здатність активно сприймати мовлення, відчувати емоційне навантаження слів, фраз, текстів, їх ритмічний малюнок і точно відтворювати їх.

На думку Т. Лисицької, Н. Фоміної, С. Шарманової, ритм у педагогічному аспекті – це основа правильного сприйняття мовлення і правильного його формування, а вміння правильно відтворювати різноманітні ритми сприяє адекватному відтворенню ритмічного малюнку слів, їх складової структури, прискорює розвиток інших лінгвістичних здібностей (зокрема словотворення). Таким чином ритмічні рухи можна використовувати для створення оптимальних умов для сприйняття і здійснення акту мовлення.

Чисельні дослідження у логопедії (праці І. Вигодської, Г. Волкової, Ю. Рібцун, Є. Соботович, Г. Шашкіної) вказують на особливості чи порушення ритму у дітей при різних формах мовленнєвих порушень: дислалії, заїканні, дизартрії, алалії, ринолалії. В окремих випадках у дошкільників з мовленнєвими відхиленнями діагностують порушення у темпо-ритмічній організації мовлення (при тахілалії, брадилалії, заїканні), в інших – порушення відтворення ритміко-інтонаційного малюнку мовлення (при ринолалії, дизартрії), або ж порушення відтворення ритмічної структури складів і слів (при алалії) [1, с.38]. Крім того, дослідження О. Корнева, І. Садовнікової, Р. Лалаєвої, Т. Пічугіної, М. Блінової та інших науковців і практиків вказують на зв'язок між порушенням

ритмічних здібностей та порушеннями писемного мовлення (дислексією, дизграфією).

Виховувати і розвивати почуття ритму у дітей покликані ритміка і логоритміка – це основні методичні підходи до розвитку ритмічних здібностей та корекції порушень ритму у сучасних науково-методичних розробках, які ґрунтуються на методологічній концептуальній основі психофізіології про ритм як про опорно-моделюючу здатність сприймати і відтворювати ритмічно протікаючі процеси. У якості основного засобу розвитку ритмічних уявлень науковці пропонують використовувати рухове моделювання шляхом засвоєння ритмічних еталонів.

З метою експериментального вивчення ритмічних здібностей у дошкільників 5-го року життя з вадами мовлення нами було проведено аналіз сучасних методик діагностики: методики Г. Волкової (обстеження стану психомоторики осіб з мовними порушеннями), Н. Ричкової (обстеження стану моторних функцій у дітей із заїканням), Г. Бабиної, Ю. Гаркуші, Т. Волосовець, Р. Ідес (обстеження стану моторних функцій у дошкільників з дизартрією), А. Семенович (нейропсихологічне обстеження таких рухових функцій як кінестетичний праксис, кінетичний праксис, просторовий праксис), О. Корнева (діагностика відтворення звукових ритмів).

Проведений аналіз показав, що у методичній літературі достатньо представлені методики обстеження ритму та ритмічної структури мовлення у дітей. На основі розглянутих методик діагностики та враховуючи дані наукових досліджень стосовно порушення ритму при різних формах мовленнєвої патології, нами було розроблено методику експериментального дослідження ступеня сформованості ритмічних здібностей у дошкільників-логопатів. Матеріал добирався у відповідності до вікових можливостей дітей, доступний для їх розуміння.

Діагностична методика передбачала III етапи:

I етап. Дослідження ритму і темпу мовлення дітей.

II етап. Дослідження здатності утримувати в мовленні складову структуру слів. III етап. Дослідження вміння дітей користуватися у мовленні наголосом.

Обстеження ритмічних здібностей проводилось з дітьми дошкільного віку із звичайним мовленнєвим розвитком та порушеннями мовлення і тривало 2 тижні. Обстеженням було охоплено 10 дітей-логопатів (експериментальна група – ЕГ) і 10 дошкільників, у яких відсутня мовленнєва патологія (контрольна група – КГ). Вік обстежуваних дошкільників – 5 років.

Відповідно до логопедичних висновків, дошкільників експериментальної групи ми поділили на 4 підгрупи: діти з дислалією – 3 чол. (підгрупа №1); діти з дизартрією – 3 чол. (підгрупа №2); діти із заїканням – 2 чол. (підгрупа №3); діти з моторною алалією – 2 чол. (підгрупа №4).

Застосування експериментальної методики у контрольній групі виявило високі рівні сформованості ритмічних здібностей. Діти охоче виконували завдання, не потребували додаткових пояснень, повторень. Окремі неточності виконання завдань виникали внаслідок недостатньої зосередженості дітей на інструкціях; за умови активізації уваги дітей і повторного пред'явлення завдання результати виконання були оцінені нами як високий рівень.

Застосування діагностичної методики в експериментальній групі показало, що:

1. Для дошкільників з мовленнєвою патологією характерні порушення ритмічних здібностей, що підтверджує наукові дані [4, с.188]. Ступінь порушення ритмічних здібностей проявляється різною мірою в залежності від наявної форми мовленнєвої патології. Найвиразніше недорозвиток ритмічних здібностей виявився у дітей з алалією – відсутнє виконання діагностичних завдань на високому і середньому рівнях; особливо важко діти виконували завдання на утримання темпу і ритму у часі, відтворення ритмічного малюнку пісні. Меншою мірою, порівняно з алаліками, ритмічні здібності були порушеними у дітей із дизартричними розладами та заїканням – відсутнє виконання діагностичних завдань на високому рівні, незначна кількість на середньому; дизартрики утруднювались у дотриманні кількості ритмічних ударів; для дітей із заїканням складним виявились завдання дотримання ритмічного зразка – вони збивалися з ритму або додавали зайві удари, не дотримувалися темпу. У дітей із дислалією були

наявними незначні недоліки ритмічних здібностей і завдання діагностичної методики діти виконували на середньому (у кількості 12) і високому (у кількості 8) рівнях. Окремі труднощі у дітей з дислалією виникали при виконанні прохлопування ритмічного малюнка знайомої пісні.

2. В загальному, результати сформованості ритмічних здібностей у дітей експериментальної групи виявились наступними: низький рівень – 59% (41 проба), середній – 30% (21 проба), високий рівень – 11% (8 проб). За 100% приймалися 70 проб (10 дітей ЕГ × 7 тестових завдань).

3. Детальний аналіз результатів констатувального експерименту дозволив нам виділити найтипівіші для дошкільників-логопатів порушення ритмічних здібностей. Це – неможливість утримати в часі заданий ритм, відтворити ритмічний малюнок пісні, звукові ритми з довгими і короткими паузами.

Маючи за основу зазначені результати дослідження, ми розглянули можливості корекційного впливу на дошкільників з порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах освітньо-виховного процесу з метою нормалізації у них ритмічних здібностей. Ми вважали за доцільне розробити таку систему корекційно-розвивальної роботи, яка поєднувала б елементи логопедичної роботи, роботи з розвитку почуття ритму у дошкільників та опиралась на провідну форму діяльності дошкільників 5-го року життя [5, с.43].

Для розробки корекційної методики ми здійснили аналіз сучасних науково-методичних розробок з ритміки і логоритміки. Це методики Г. Волкової, М. Ричкової, М. Румер, Н. Ветлугіної, Г. Ільїної, К. Тарасової та інших.

Згідно сучасних методичних підходів у галузі логопедії до проблеми розвитку у дітей з мовленнєвими порушеннями ритмічної сторони мовлення, ми розробляли корекційну методику як систему логоритмічних занять. Виходячи із результатів проведеного нами експериментального вивчення у дошкільників з різними формами логопатій стану сформованості ритмічних здібностей, та беручи до уваги методичні напрацювання стосовно розвитку у дітей почуття ритму, ми систематизували дидактичний матеріал, спрямовуючи його на корекційну роботу в

умовах фронтальних логоритмічних занять у дошкільних різновікових логопедичних групах.

У змісті занять відображались положення про ритм як основу правильного сприйняття мовлення і його формування в умовах корекційної роботи. Ми також враховували, що уміння правильно відтворювати різноманітні ритми сприяє адекватному відтворенню ритмічного малюнка слів, їх складової структури, правильному вживанню наголосу, прискорює розвиток інших лінгвістичних здібностей (словотворення).

Проведення формувального експерименту дозволило сформулювати наступні висновки і узагальнення:

1. Проведення корекційної роботи шляхом застосування системи інтегрованих занять виявило позитивну динаміку у розвитку ритмічних здібностей у дошкільників з порушеннями мовленнєвого розвитку. Зокрема, покращилися такі психолінгвістичні передумови мовленнєвої діяльності як відчуття ритму, ритмічна увага, сприймання і відтворення ритму, слухо-мовленнєва ритмічна пам'ять, ритмо-складова структура мовлення. Крім того, в результаті використання логоритмічних вправ у дітей помітно покращилися слухова і зорова увага, сприйняття мовлення, координація рухів, ритм і темп рухів; діти виявились здатними запам'ятовувати велику кількість мовленнєвого матеріалу, у якому, в свою чергу, удосконалюються мовленнєві навички (артикуляційні, фонематичні та ін.).

2. Проведення повторної діагностики стану ритмічних здібностей у дошкільників-логопатів експериментальної групи показало, що виконання завдань на високому рівні зросло до 20% (14 проб порівняно із 8 пробами перед застосуванням корекційної методики), збільшилось виконання завдань на середньому рівні – до 44% (31 проба порівняно із 21 пробою до застосування методики), і зменшилось виконання завдань на низькому рівні – до 38% (25 проб порівняно із 41 пробою у попередньому обстеженні).

3. Здатність утримувати темп і ритм в часі покращилася на 60 %; вміння відтворювати ритмічний малюнок пісні потребує більш тривалої корекції і тому покращилося лише на 30%. Збереження кількості елементів в ритмічному малюнку та відтворення звукових

ритмів з довгими і короткими паузами покращилися на 45%. Значно кращі показники показали діти при відтворенні слів різної складової структури – вони зросли на 55%. Хороший прогрес (50%) виявлено при перевірці здатності утримувати в пам'яті вірш. Повторне дослідження використання дітьми наголосу покращилося на 45%.

Аналіз результатів застосування системи корекційних занять щодо якості виконання діагностичних завдань дошкільниками з різними формами мовленнєвих порушень показав, що їм властива різна динаміка у корекції порушених ритмічних здібностей. Така різниця залежить від ступеня органічного ураження мозкових структур відповідно до провідного мовленнєвого дефекту:

– у дошкільників з дислалією динаміка корекції найвиразніша за рахунок збільшення високого рівня і зменшення середнього; показники низького рівня виявились незмінними. Ми пояснюємо цей факт індивідуальними особливостями дитини, а саме сповільненням темпів у засвоєнні нових умінь;

– у дошкільників з дизартричними порушеннями мовлення динаміка корекції проявлялась за рахунок збільшення середнього рівня і зменшення низького; показники високого рівня виявились незмінними. Ми пояснюємо це особливостями дітей, пов'язаними із дизартричними симптомами (особливості регуляції м'язового тону та операцій контролю за виконанням рухів);

– у дошкільників із заїканням динаміка корекції проявлялась теж за рахунок збільшення середнього рівня і зменшення низького; показники високого рівня виявились незмінними, як і у дітей з дизартрією. Аналогічно, ми пояснюємо це індивідуальними особливостями дітей, які полягають у

труднощах темпо-ритмічної регуляції мовленнєвого акту та труднощах у моторній сфері. Відповідно, дошкільники цієї підгрупи потребують подовженого терміну корекції;

– у дошкільників з алалією, як і з дизартрією та заїканням, динаміка корекції проявлялась за рахунок збільшення середнього рівня і зменшення низького; показники високого рівня виявились незмінними. Ми врахували, що для дітей з моторними алаліями характерні специфічні порушення як моторної сфери, так і ритміко-інтонаційної складової мовлення. Тому цим дітям теж необхідна більш тривала корекція для досягнення вагомих результатів.

В цілому, ми відмітили позитивні зрушення у розвитку у дошкільників з різними формами мовленнєвих порушень ритмічних здібностей: сприймання і відтворення ритму та темпу, метроритму, наголосу, ритмічного малюнку. Ми також звернули увагу на позитивне емоційне налаштування дітей до участі в експерименті.

Запропонована система роботи може застосовуватись вчителем-логопедом дошкільного навчального закладу, вихователем логопедичної групи, керівником музичним, практичним психологом з метою оптимізації корекційної роботи з дошкільниками стосовно виховання у них розвитку почуття ритму, вміння відчувати і відтворювати його у словах різної складової структури, що веде до засвоєння мовних одиниць, різних за структурою і ритмічним малюнком.

Розроблена методика використовується в щоденній роботі вчителів-логопедів логопункту та логопедичних груп, керівників музичних та вихователів дошкільного навчального закладу №5 «Пізнайко» Луцької міської ради, який і виступив експериментальною базою.

Література

1. Волкова Г.А. Логоритмическое воспитание детей с дислалией. – СПб.- 1993. 2. Рычкова Н.А. Логопедическая ритмика: Метод. рекомендации. – М.: Гном-Пресс.- 1998.-36с. 3. Собонович Е.Ф. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку дитини. // Дефектологія. – 1999. - №1 – с.11-16. 4. Хрестоматія з логопедії : Навч. посібник / Уклад. М.К.Шеремет, І.В. Мартиненко. – К.: КНТ, 2008. – 360с. 5. Шевчук А. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності. – К.: Шк. світ. – 2006. – 125с.

References

1. Volkova G.A. Logorytmy`cheskoe vospytany`e detej s dy`slaly`ej. – SPb.- 1993. 2. Rychkova N.A. Logopedy`cheskaya rytmy`ka: Metod.rekomendacy`y. – M.: Gnom-Press.- 1998.-36s 3. Sobotovy`ch Ye.F. Psy`xolingvisty`chna peridy`zacya movlennyevogozvy`tku dy`ty`ny`. // Defektologiya. – 1999. - #1 – s.11-16. 4. Xrestomatiya z logopediyi : Navch.posibny`k / Uklad.

M.K.Sheremet, I.V. Marty`nenko. – K.: KNT, 2008. – 360s. 5. Shevchuk A. Rozvy`tok doshkil`nyat v muzy`chno-ruxovij diyal`nosti. – K.: Shk.svit. – 2006. – 125s.

Брушневська І.М. Розвиток психолінгвістичних передумов комунікативної діяльності дошкільників засобами логоритміки

В статті аналізується вивчення можливостей використання системи роботи з формування ритмічних здібностей в корекційній роботі з дітьми дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку, аргументується доцільність застосування її різновидів на різних етапах навчальної діяльності. Ритмічні здібності розглядаються з позицій психології, педагогіки, психолінгвістики. Здійснено аналіз впливу логоритміки на розвиток ритмічних здібностей як психолінгвістичних передумов становлення мовлення дитини. Визначено основні складові методики експериментального дослідження ступеня сформованості ритмічних здібностей у дошкільників з порушеннями мовленнєвого розвитку. Проаналізовано результати застосування діагностичної методики в контрольній та експериментальній групах дітей. Окреслено основні аспекти формування експерименту як системи корекційно-розвивальної роботи, яка поєднала елементи логопедичної роботи, роботи з розвитку почуття ритму у дошкільників та ґрунтується на провідній формі діяльності дошкільників 4-5 року життя. Зазначено, що проведення корекційної роботи шляхом застосування системи інтегрованих логоритмічних занять виявило позитивну динаміку у розвитку ритмічних здібностей дошкільників-логопатів. Засвідчено покращення таких психолінгвістичних передумов мовленнєвої діяльності як відчуття ритму, ритмічної уваги, сприймання і відтворення ритму, слухо-мовленнєвої ритмічної пам'яті, ритмо-складової структури мовлення. Доведено, що дошкільникам з різними формами мовленнєвих відхилень властива різна динаміка у корекції порушених ритмічних здібностей.

Ключові слова: ритмічні здібності, дошкільники, мовлення, логоритміка, психолінгвістичні передумови, дослідження.

Брушневская И.Н. Развитие психолингвистических предпосылок коммуникативной деятельности дошкольников средствами логоритмики

В статье анализируется изучение возможностей использования системы работы по формированию ритмических способностей в коррекционной работе с детьми дошкольного возраста с нарушениями речевого развития, аргументируется целесообразность применения ее разновидностей на разных этапах учебной деятельности. Ритмические способности рассматриваются с точки зрения психологии, педагогики, психолингвистики. Осуществлен анализ влияния логоритмики на развитие ритмических способностей как психолингвистических предпосылок становления речи ребенка. Определены основные составляющие методики экспериментального исследования степени сформированности ритмических способностей у дошкольников с нарушениями речевого развития. Проанализированы результаты использования диагностической методики в контрольной и экспериментальной группах детей. Определены основные аспекты формирующего эксперимента как системы коррекционно-развивающей работы, имеющей в себе элементы логопедической работы, работы по развитию чувства ритма у дошкольников и основанной на ведущей форме деятельности дошкольников 4-5 года жизни. Отмечено, что проведение коррекционной работы путем применения системы интегрированных логоритмических занятий продемонстрировало положительную динамику в развитии ритмических способностей дошкольников-логопатов. Замечено улучшение таких психолингвистических предпосылок речевой деятельности как чувство ритма, ритмического внимания, восприятия и воссоздания ритма, слухо-речевой ритмической памяти, ритмо-составляющей структуры речи. Доказано, что дошкольникам с различными формами речевых отклонений свойственна разная динамика в коррекции нарушенных ритмических способностей.

Ключевые слова: ритмические способности, дошкольники, речь, логоритмика, психолингвистические предпосылки, исследование.

Brushnevskaya I.M. Formation of the psycholinguistic preconditions for the communicative activity of preschool children by means of logorhythms

The article analyzes opportunities for the usage of the system of work with formation of the rhythmic abilities in the process of special work with preschool language-impaired children, reasonability of application of its different types on different stages of the educational activity is substantiated. Rhythmic skills are examined from the point of view of psychology, pedagogics and psycholinguistics. Analyses of influence of logorhythms on the formation of the psycholinguistic preconditions for the speech development of a child is carried out. Basic stages of methodology of the experimental study of the degree of formation of the rhythmic skills of preschool language-impaired children are determined. The results of application of the diagnostic methodology in the control and experimental groups of children are analyzed. Basic aspects of the forming experiment as of the system of the correction and development uniting elements of the speech therapy, sense of rhythm therapy of the preschool children grounding on the main form of the activity of the preschool children of 4-5 years old were defined. It is stated that performance of correction work by means of application of the system of integrated logorhythmic lessons showed positive dynamics of the development of the rhythmic skills of the preschool children with logopathy. Improvement of such psycholinguistic preconditions of the speech activity as sense of rhythm, rhythmic attention, rhythm perception and reproduction, rhythmic hearing and speech memory, rhythmic and compositional structure of the speech was proved. It was also proved that preschool children with different forms of language impairment are characterized by different dynamics of correction of breaches of rhythmic skills.

Keywords: rhythmic skills, preschool children, speech, logorhythms, psycholinguistic preconditions, research.

Стаття надійшла до редакції 29.02.2016 р.

Статтю прийнято до друку 09.03.2016 р.

Рецензент: д.п.н., проф. Лякішева А.В.